

utfartsvägar från staden. Ristningarna vid Turingevägen, som Holmfast låtit utföra över sina föräldrar, äro i så fall äldre än den som han tillsammans med sin hustru Rodälv har låtit Öpir hugga in i flyttblocket vid järnvägen. Däremot kan Sö 310 ej avse samma person som Sö 312, eftersom faderns namn i de båda ristningarna är olika.

Även *Gamall* hör till de tämligen väl belagda mansnamnen i inskrifternas namnförråd. Det förekommer på Sö 359, på Öl 37 och i följande uppländska inskrifter: L 166 Kroksta, Åkerby sn, L 210 Sällinge, Danmarks sn, L 371 Glia, Bromma sn, L 475 Räcksta, Angarns sn, L 558 Lövestaholm, S:t Olovs sn, L 651 Hagby, Täby sn, L 781 Bergby, Simtuna sn, D II 20 Såsta, Täby sn. Det är känt också från medeltida urkunder, såväl i Sverige som i Danmark och Norge.

314. Torshälla kyrka.

Pl. 157.

Litteratur: Notis i Eskilstunakuriren 7/8 1911.

Äldre avbildningar: S. Wallin 1911 (ATA); Brate 1916 (ATA).

Runstenen, som endast är ett fragment, befinner sig i korets södra yttervägg, invid marken, så att en del av ristningen är övertäckt av jord. Den upptäcktes år 1911, vid kyrkans restaurering.

Ljusgrå granit. Längd 0,85 m. Ristningen är tydlig.

Inskrift:

... : **raisa** : || : **at · kakr** : **b** ... **tan**

... *ræisa* *at kakr*, *b[roður]* ...

»... resa (stenen) efter **kakr** (sin) broder ...»

Tolkningen av namnet **kakr** är högst osäker. Ett mansnamn **kakr** är känt från en runinskrift i Östergötland, Ög 135 (ack. **kak**), och två i Uppland, L 752 Bodarne, Fittja sn (nom. **kakr**), L 173 Skuttunge kyrka (ack. **kak**). Brate sammanställer det med fsv. *Kagus* (*SD* 1, s. 79) och *Kakir* (*SD* 3, s. 88) och återger det som Kag. Man kunde för runnamnens vidkommande också tänka på ett *Gagr*, egentligen ett tillnamn, 'den bakåtböjde, med högre, bakböjt huvud' (jfr no. *gag*) eller 'den stolte, obetänksamme, näsvisse' (jfr sv. dial. *gag*). Anmärkningsvärd vore i varje fall här nominativformen i stället för väntad ackusativ; jfr ovan Sö 222. Då härtill kommer, att inskriften har **r**, icke **ṛ**, kan man kanske snarare förmoda en felkrivning för **kakar**, vilket kunde vara ack.-form av ett *Gagarr*. Ett motsvarande tillnamn är känt från västnordiskt område (Lind), och det är utan tvivel identiskt med appellativet *gagarr* 'hund'.

De sista tre runorna **tan** kunna möjligen vara en rest av ett *nytan*, ack. av *nytr* 'dugande, rask', som attribut tillagt ett föregående *broður sinn*.

Torshälla kyrka.

I *Ransakningarna* finnes följande uppgift om runstenar i Torshälla kyrka: »Vthi Kyrckian finnes een graffsteen fram i Höghchorett medh Runeskrifft, hwar under säges een Munck wara begraffwen. Finnes och uthan för Kyrckedören een gammal söndergången graffsteen med Runebokstäffver.»

De båda stenarna torde tämligen snart ha försvunnit, ty de omtalas icke i senare beskrivningar över Torshälla kyrka.

J. H. Schröder hade, enligt R. Dybeck (*Runa*, fol., 2, 1874, s. 21; *Anteckningar om Thors-hälla socken*, 1863, hs i ATA), uppgivit, att i Torshälla kyrka skulle finnas ett runstensstycke med runorna **stu**. Det hade förgäves eftersökts av Dybeck.

315. Sundby, Dunkers sn, Villåttinge hd.

Pl. 216.

Hösten 1934 påträffades vid rivning av grunden till ett svinhus i Sundby mellangård ett stycke av en runsten, sittande med runorna utåt. Huset var enligt uppgift byggt efter laga skiftet 1868. Ytterligare delar av runstenen ha eftersökts, men förgäves.

Granit. Fragmentets storlek $0,65 \times 0,62$ m. Fragmentet har tillhört en mycket stor runsten; det har haft sin plats nedtill i mitten och på högra sidan. Inskriftsytan är nött men dock tämligen tydligt läsbar.

Inskrift:

beilir : auk . . . þ : hialb . . . auk : gus : moþir .

Bæilir(?) ok . . . [Gu]ð hialp[i] . . . ok Guðs moðir.

»Bele och . . . Gud hjälpe . . . och Guds moder.»

Namnet *Bæilir* är f. ö. okänt. Kan det möjligen vara identiskt med det mansnamn (ack.) **begli**, som är belagt Sö 96 men annars är obekant?

316. Vadsbro, Dunkers sn, Villåttinge hd.

Litteratur: Ransakningarna 1667—84; C. F. Georgii och J. D. Falckman, *De paroecia Dunker* (dissertation, 1769), s. 22; R. Dybeck, *Runa* (fol.), 2 (1874), s. 20.

I Falckmans dissertation 1769 om Dunkers socken finnes följande uppgift om en runsten: »Unus tantum in silva Vadsbroënsi hodie reperitur lapis, litteris Runicis signatus, cuius eversa et diffracta adhuc videntur frusta; dolendum tamen est ipsos cippi, licet integri, characteres, quod musco obducti essent, nemini, quoad rescire potui, fuisse lectos.»

Med ledning av denna uppgift har Dybeck sökt inskriften och påträffat den, sönderslagen och i ett starkt vittrat tillstånd: »En redan under våren [1875] af en bekant i Malmköpings-trakten mig meddelad underrättelse att den under många år af oss förgäfves sökte runstenen i Dunkers socken ändtligen funnits föranledde ett besök der. På ett dyigt ställe i tjocka skogen, som sades höra till Vadsbro, sågos nu fyra stenstycken, af hvilka två egde några mycket vittrade runor mellan svaga slingor, det ena: . . . **auk · suain · au(k) iak** . . . samt det andra: . . . **sun · þurbiu** . . . **· kul** . . . — Å de andra styckena återstodo blott några än svagare slingor och delar af ett kors. En lång färd för ett mindre märkligt fynd! Jag hade väl kunnat börja leta efter en annan hittills ej håller närmare granskad runsten, hvilken i en handling från 1600-talet uppgifves vara å Fagerheden, i fråga varande socken, men tanken på de många tidsödande och dock fåfänga spaningar, hvilka jag, som nämndt är, redan anställt i trakten och nu för tiden hvarken kan eller bör fortsätta, jämnte en föresväfvande glimt af möjligheten att de två uppgifne stenarne kunde vara en och samme, häjdade mig.»

Den uppgift från 1600-talet, som åsyftas av Dybeck, är följande i *Ransakningarna*: »Men